

Mitä amiksen jälkeen -opas

Etelä-Karjalan
ammattiopisto

2.1.2012

Harvoin ihminen pärjää elämässä yhdellä ammatilla. Useimmiten ammatteja hankitaan kolme tai neljä elämän aikana. Jokainen tarvitsee vähintään täydentävää koulutusta, jotta pysyy omassa työssään ajan tasalla. Opiskelu voi tapahtua ammatillisissa oppilaitoksissa, erityisoppilaitoksissa, kansanopistoissa, aikuiskoulutuskeskuksissa, kansalaisopistoissa, oppisopimusteitse, ammattikorkeakouluissa, yliopistoissa tai muiden tahojen järjestämällä kursseilla.

Tässä uraoppaassa on viitattu moniin nettiosoitteisiin, joista voit etsiä tietoa koulutuksiin liittyen. Oppilaitosten opinto-ohjaajat neuvovat myös tarkemmin opiskeluun liittyvissä asioissa. Työ- ja elinkeinotoimistoissa on yleensä koulutusten neuvontapiste ilman ajanvarausta.

Koulutukseen liittyviä osoitteita:

www.ammatillinenkoulutus.com

*asiaa koulutuksesta, ammateista, oppilaitoksista

www.ammattinetti.fi

*ammattien ja alojen vertailu, ammattien ja ammattialojen kuvauksia

www.mol.fi

*koulutus- ja ammattitieto

*ammatinvalinta ja urasuunnittelu

*avoimet työpaikat

www.koulutusnetti.fi

*tietoa koulutuksista ja oppilaitoksista

*luettelo koulutuksista, mitkä kuuluvat yhteishakuun

www.opintoluotsi.fi (mm. verkko-opinnot)

www.studentum.fi

*tietoa eri koulutusohjelmista ja hakumenettelyistä, aikuiskoulutus, etä- ja verkko-opiskelu, opiskelupaikkakunnan asumistilanne, ammatinvalintatesti

www.opiskelijaksi.net

*apua ammatin- ja koulutussuunnan valinnassa

www.opiskelupaikka.fi

*amk:n, yliopistojen ja kansanopistojen koulutuksista

*tietoa myös työelämästä ja opiskeluelämästä

*kysymyksiä virtuaaliopolle

www.opiskelijaboxi.fi

*teknologiateollisuuden opiskelijoiden ja ammattilaisten kokemuksia

<http://verkko.lappeenranta.fi>

*nuorten tiedotuspiste

Ammatinvalintatestien nettiosoitteita:

www.mol.fi/avo/urasuunnittelu

www.tat.fi

www.eximia.fi/urakone

www.oikotie.fi/urapeili

Tiesitkö, että kolmivuotisen ammatillisen perustutkinnon suorittanut voi kirjoittaa ylioppilaskirjoitukset, eikä tarvitse opiskella lukion kursseja.

Opiskelu ulkomailla
www.maailmalle.net

HAKU TOISELLE ASTEELLE (perustutkinnot, lukio)

www.haenyt.fi

-kevään yhteishaku	27.2.- 16.3.2012
-täydennyshaku	6.7.- 13.7.2012
-syksyn yhteishaku	26.9.- 5.10.2012

HAKU AMMATTIKORKEAKOULUUN

Amk-nuorten koulutus

www.amkhaku.fi

-kevään haku	5.3.- 3.4.2012
-täydennyshaku	30.7.- 2.8.2012
-syksyn haku	7.9.- 2.10.2012

Amk-aikuiskoulutus

-kevään haku	5.3.- 3.4.2012
-syksyn haku	17.9.- 2.10.2012

Amk-nuorten vieraskielinen koulutus

www.admissions.fi

9.1.- 14.2.2012

3. – 14.9. 2012

Kolmivuotinen ammatillinen perustutkinto antaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden korkeakouluihin.

HAKU YLIOPISTOON

www.yliopistohaku.fi

-kevään yhteishaku 5.3.-3.4.2012. Poikkeuksena Sibelius-Akatemian ja Teatterikorkeakoulun koulutukset, joihin hakuaika päättyy jo 16.3.

-syksyn yhteishaku 17.9.-2.10.2012.

Vähintään kolmivuotisen ammatillisen tutkinnon tehnyt voi hakeutua myös opiskelijaksi yliopistoon. Näyttötutkintona suoritettu ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinto tai erikoisammattitutkinto antaa valmiudet hakea yliopisto-opintoihin.

Valmennuskurssit ammattikorkeakouluun, yliopistoon:

www.valmennuskeskus.fi

www.huippuvalmennus.fi

www.takuuvalmennus.fi

www.kannustin.fi

www.eximia.fi

www.yliopistovalmennus.fi

www.metafor.fi

Valmennuskurssit kauppakorkeaan:

www.ekonomisti.fi

www.supermaster.fi

www.valmennusakatemia.com

Lääketieteelliseen:

www.epione.fi

www.kandidaattikustannus.fi

Arkkitehdiksi tai taidealoille

www.teho-opisto.net

Huomioi, että valmennuskursseja on myös verkko-opintoina ja itseopiskelupaketteina.

AIKUISOPISKELU

Aikuisena voi opiskella kaikilla kouluasteilla. Aikuisena voi opiskella mm. aikuislukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa, aikuisopistossa, ammattikorkeakoulussa, tiedekorkeakoulussa ja yliopistossa, sekä kansan- ja kansalaisopistossa. Tutkinnon voi suorittaa oppilaitos- ja oppisopimuskoulutuksena tai näyttötutkintona, ja koulutus voi olla omaehtoista, oppisopimus-, työvoima- tai henkilöstökoulutusta. Aikuisopiskelun opetusmuotoja ovat lähi-, etä-, verkko- ja monimuoto-opetus.

Aikuiset voivat suorittaa perusasteen ja lukion oppimäärän sekä ylioppilastutkinnon tai niiden osia joko aikuislukiossa tai lukioden aikuislinjoilla. Perusopetusta ja lukiota voi suorittaa myös mm. kansalais- ja työväenopistossa. Opiskelupaikkaa haetaan ammatilliseen koulutukseen ja lukioihin yhteishaussa joko syksyllä tai keväällä. Aikuislukioihin haetaan tai ilmoittaudutaan suoraan oppilaitokseen touko-kesäkuussa ja elo-tammikuun alussa.

Aikuisten ammatillista koulutusta ovat ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot sekä erikoisammattitutkinnot. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot suoritetaan aina näyttötutkintona. Ammatillisen perustutkinnon voi suorittaa joko näyttötutkintona tai opetussuunnitelmiin perustuvana koulutuksena. Näyttötutkinto on erityisesti aikuisille soveltuva joustava tutkinnon suoritustapa, jossa ammattitaito osoitetaan näytöin; aidoissa tai aidon kaltaisissa työtilanteissa. Aikuiskoulutus henkilökohtaistetaan, joka tarkoittaa sitä, että opiskelijan aikaisemmat opiskelu-, työ- ja esim. harrastuksissa hankittu osaaminen huomioidaan opiskelua suunniteltaessa. Lisäksi henkilökohtaistamisessa huomioidaan opiskelijan kaikki erityistarpeet esim. oppimisvaikeudet, kulttuuri- ja kielitausta jne. Aikuisten näyttötutkintoihin ja niihin valmistaviin koulutuksiin haetaan suoraan oppilaitokseen, lisätietoja saa oppilaitoksista.

Näyttötutkintona suoritettu vähintään kolmivuotinen ammatillinen perustutkinto antaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden ammattikorkeakouluissa. Ammattitutkinnot sekä erikoisammattitutkinnot tuottavat myös yleisen jatko-opintokelpoisuuden ammattikorkeakouluopintoihin. Alle kolmevuotisella ammatillisella perustutkinnolla voi hakea vain saman alan opintoihin. Ammattikorkeakoulu voi käyttää myös harkinnanvaraista valintaa, jos se katsoo hakijan tietojen ja taitojen riittävän opintoihin, vaikka hakukelpoista tutkintoa ei ole.

Ammattikorkeakouluun haetaan yhteishaun kautta, haut ovat kaksi kertaa vuodessa: keväällä ja syksyllä. Aikuisopiskelijana ammattikorkeakoulussa voi opiskella joko nuorten tai aikuisten koulutuksessa. Tie yliopistoon voi avautua ammatillisen koulutuksen tai ylioppilastutkinnon kautta. Yliopistojen hakuajat vaihtelevat, mutta useimpiin koulutuksiin haku on keväällä.

www.studentum.fi

<http://www.oph.fi/tutkintotoimikunnat>

www.saimia.fi

Järjestää työelämä- ja asiakaslähtöistä aikuiskoulutusta yhteiskunnan ja alueellisen elinkeinoelämän tarpeisiin, perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä muuta valmentavaa ja ammattitaitoa täydentävää koulutusta.

Tutustu laajaan koulutustarjontaan www.ek-aktiva.fi

HENKILÖVALMENNUS

KIELIKOULUTUS

SOSIAALI-JA TERVEYSALA

RAKENNUS- JA SÄHKÖALA

MAJOITUS-, RAVITSEMIS- JA PUHDISTUSPALVELUALA

METALLI- JA PROSESSITEOLLISUUSALA

LIIKETALOUS

KULJETUSALA

VAATETUS- JA SISUSTUSALA

Työvoimakoulutus

Henkilöstön lisä- ja täydennyskoulutus

Aikuisten ammatilliset perustutkinnot

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

Oppisopimuskoulutus

OPPISOPIMUSKOULUTUS

Oppisopimus on työnantajan ja opiskelijan välinen määräaikainen työ- ja koulutussopimus, jossa työnantaja maksaa opiskelijalle työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Koulutukseen sisältyy käytännön työtä työpaikalla, tietuopolisia jaksoja sovitussa oppilaitoksessa, monipuolista itsenäistä opiskelua sekä tutkintoa suoritettaessa näytöt.

Oppisopimuskoulutuksella voi opiskella ammatillisen perustutkinnon, ammatillisen perustutkinnon, erikoisammattitutkinnon tai hankkia ei-tutkintotavoitteisella lisäkoulutuksella työn vaatimia erityisvalmiuksia.

- Perustutkintoon valmistavan koulutuksen kesto on yleensä 2-3 vuotta
- Ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen pituus on keskimäärin 1,5 – 2 vuotta
- Ammatillisessa lisäkoulutuksessa koulutusaika vaihtelee 4 – 12 kuukauden välillä

Opiskelija hankkii oppisopimustyöpaikan itse ottamalla yhteyttä työnantajiin. Jos olet kiinnostunut oppisopimuskoulutuksesta, ota yhteys oman alueesi oppisopimuskeskukseen.

Etelä-Karjalan oppisopimuskeskus: www.ek-aktiva.fi/oppisopimuskoulutus

www.oppisopimus.net (oppisopimuskeskukset, opiskelijoiden ja työnantajien omatoiminen työväälitys)

TYÖELÄMÄÄN LIITTYVIÄ NETTIOSOITTEITA

www.aarresaari.net/kvtyonhaku.htm (kansainvälisen työnhaun opas)
www.kunkoululoppuu.fi

*mm. ammatinvalintatesti

www.tyoelamanpelisaannot.fi (SAK)

www.sttk.fi tervetuloa työelämään opas

www.suomi.fi

työ ja eläkkeet

työnhaku ja työpaikat

infoa: työpaikkoja,

apua työnhakuun,

ammatinvalinta ja urasuunnittelu,

työskentely ulkomailla

työelämän säännöt

työehtosopimukset ja palkat

työlainsäädäntöä

www.ttk.fi/ työn opastus ja perehdyttäminen, työturvallisuus

Urasuunnittelu

- ura on yksilöllinen kehityskaari oppimisessa, työssä ja muussa sellaisessa toiminnassa, jossa valmiuksia ja taitoja opitaan ja/tai käytetään
- ura on jatkuvassa muutoksessa, jossa on ylä- ja alamäkiä eli epävarmuutta joutuu sietämään
- uralla voidaan edetä myös horisontaalisesti eli samalla tasolla, ei välttämättä ylöspäin
- urasuunnittelussa ongelmana on se, että ei ole välttämättä selkeää maalia
- on olemassa useita ratkaisuvaihtoehtoja
- urasuunnittelussa tärkeää on päätöksentekotaidot
- päättöksenteossa on tärkeää itsetuntemus, tieto vaihtoehdoista, valitseminen vaihtoehdoista ja toteuttaminen
- päättöksenteossa haittaavia ajatuksia ovat päätöksenteon vaikeus ja sitoutumisen vaikeus
- päättöksentekotaidot eivät ole sisäsyntyisiä, vaan niitä voidaan opetella ja harjoitella
- päättöksentekotaidot kehittyvät itsetuntemuksen sekä ammatti- ja koulutustietämyksen perustalle (Jukka Lerkkanen)

Yleiset työelämävalmiudet

- oppimisvalmiudet
- kommunikointi- ja vuorovaikutustaidot
- elämänhallinta
- kansainvälisyys
- ongelmanratkaisutaito
- oman työn suunnittelu ja kehittäminen

Tulevaisuuden työelämä

- globalisaation vaikutus lisääntyy
- työntekijältä edellytetään korkeampaa koulutusta ja laajempaa ammattitaitoa
- teknologia kehittyy nopeasti
- työelämän epävarmuus, kiireen tunne ja työn henkinen kuormittavuus lisääntyy
- työvoiman fyysinen ja psyykinen kunto heikkenee edelleen

- asiantuntijoiden tarve kasvaa
- työn paikkasidonnaisuus vähenee. Mobilityö lisääntyy, samoin tarve erilaisiin joustoihin työaikojen ja työntekopaikan suhteen. Yritysten verkostoituminen lisääntyy.
- vuokratyövoiman käyttö kasvaa, mutta on epätodennäköistä, että epätyypillisten työsuhteiden osuus muutoin kasvaisi.
- työelämään astuvalle sukupolvelle työpaikan vaihtaminen työuran aikana on itsestäänselvyys, mutta eri ammatti- ja työalaryhmillä työurat kehittyvät toisistaan poikkeavasti.
(Leila Kostiainen)

Mistä löydän tietoa työpaikoista?

- internet www.oikotie.fi
www.mol.fi
- yritysten omilta sivuilta
- henkilövuokrausyritysten sivuilta
www.pestipalveluimatra.fi
www.opteam.fi
www.vps.fi
www.henkilostopalveluvip.fi
www.varamiespalvelu.fi
www.monster.fi
www.eilakaisla.fi
www.clerical.fi
www.tyopaikat.net
- www.staffpoint.fi
www.job.fi
www.adecco.fi
www.uranus.fi
www.stepstone.fi
www.futurestep.com
- sanomalehdet
- ammattilehdet
- puskaradio (2/3 ihmisistä saa tietää saamastaan työpaikasta henkilökohtaisen kontaktin kautta, kuten tuttavalta, ystävältä tai sukulaiselta)
- suora kontakti työnantajaan (es. markkinointikirje)

TYÖNHAUN ASIAKIRJAT

Hyvä hakemus

- laadittu ilmoituksen henkeen ja vaatimukseen
- on juuri tähän työpaikkaan, juuri tälle työnantajalle tehty
- lyhyt ja ytimekäs
- selkeä, helppotajuinen
- motivaatio ja osaaminen tulevat esille
- perustele konkreettisesti ominaisuudet (es. dynaaminen persoona)
- mitä sinulla on annettavaa tälle työnantajalle?
- persoonallinen, mutta ei kikkaileva
- erottuu joukosta positiivisesti
- ei ole tylsä
- virheetön kirjoitusasu
- totuudenmukainen
- lähetetään oikealle henkilölle
- hakemuksen lopetus aktiivinen (ei passiivinen es. yhteydenottoa odotellen, toivon)
- nöyristelyä kannattaa välttää
- ajoissa perillä
- johtaa haastattelukutsuun
- valokuva on makuasia (ei passikuvaa eikä liian rentoa kuvaa)
- hakemuksen liitteet: ansioluettelo tai nimikirjanote, todistusjäljennökset vain pyydettyessä

-nettihakemus ja sähköpostissa lähetettävät hakemukset entistä yleisimpiä hakemus ja ansioluettelo tulee lähettää tekstinkäsittelyohjelmalla tehtyinä ja sähköpostin liitetiedostona

<http://www.tek.fi/tyokirja/tt2006/pdf/5a.pdf>

www.avosto.net

www.aarresaari.net

www.infopankki.fi

Mikko Mallikas
Runoilijankatu 8
55640 Mallila
p. 040 555 5555
mikko.mallikas@posti.com

Hakemus

15.1.2011

Matti Meikäläinen
Mallilan Sairaankuljetus Oy
PL 100
55640 Mallila
Viite esimerkiksi puhelinkeskusteluun tai lehti-ilmoitukseen

Sairaankuljettajan tehtävä

Aloitus: kiinnostuksen herättäminen. Kerro, miksi olet kiinnostunut työtehtävästä ja työnantajasta. Jos et vastaa johonkin tiettyyn paikkatarjoukseen, määrittele mahdollisimman tarkasti, millaista paikkaa haet. Osoita, että olet perehtynyt tehtävään, jota haet.

Koulutus ja työkokemus. Osaamisesi ja vahvuusalueesi suhteessa hakemaasi tehtävään. Millaiset työhön liittyvät kehitys- ja uratavoitteet sinulla on? Kerro persoonastasi: millainen olet ihmisenä ja työntekijänä. Miksi sinä olisit tehtävään sopivin?

Lopetus: yhteenveto. Mainitse ansioluettelo. Suosittelijat. Yhteydenotto. Tarjoudu haastatteluun.

Allekirjoitus

Nimen selvennys

Liitteet: Ansioluettelo, pyydetyt todistukset

Markkinointikirje

- eli avoin hakemus näkymättömillä työmarkkinoilla (ei avoinna olevia työpaikkoja)
- tavoite on päästä tapaamaan henkilö, jolle lähetät kirjeen
- vapaampi ja luovempi kuin työpaikkahakemus
- osoita kirjeessäsi tuntevasi organisaatio, johon lähetät kirjeen
- kerro osaamisestasi, osoita pätevyytesi ja halusi tulla työnantajan palvelukseen
- haet nimenomaan töihin yritykseen et tiettyä tehtävää
- lopussa maininta milloin otat yhteyttä
- sähköpostitse yhteydenotto yleistä

Ansioluettelo eli CV eli Curriculum Vitae

- hakemuksen täydentäjä
- tarkoituksena on antaa hakijasta tiivistetty kokonaiskuva, josta ilmenee hakijan osaaminen, koulutus, työkokemus ja aikaansaannokset, ominaisuudet ja tavoitteet
- ansioluettelotyyppejä on monenlaisia, mutta siitä voisi löytyä ainakin seuraavia asioita:
  - *yhteystiedot
  - *koulutus
  - *työ- ja harjoittelukokemus
  - *osaaminen
  - *kielitaito
  - *atk-taidot
  - *harrastukset
  - *suosittelijat ja heidän yhteystiedot (suosittelijoilta kysyttävä lupa)
  - *luottamustoimet
  - *asepalvelus
  - *muut erityistaidot
  - *tavoitteesi
- vältä toistamasta ansioluettelossa samoja asioita kuin hakemuksessa
- kronologinen ansioluettelo eli aikajärjestyksessä etenevä ansioluettelo:
  - keskittyy aikaisempiin työpaikkoihin ja työssäoloaikoihin
  - viimeinen työsuhde mainitaan ensin
- toiminnallinen ansioluettelo:
  - korostaa valmiuksia ja osaamistasi eikä sisällä varsinaista luetteloa työpaikoista kronologisen mallin kaltaisesti. Toiminnallisen ansioluettelon tarkoituksena on kiinnittää lukijan huomio osaamiseesi ja taitoihisi sen sijaan, että se korostaisi aiempia ammatillisia kokemuksiasi.

Mikko Mallikas
 Runoilijankatu 8
 55640 Mallila
 p. 040 550 5851
 mikko.mallikas@luukku.com

Ansio luettelo

15.3.2011

Henkilötiedot

Syntymäaika ja -paikka:
 Perhesuhteet:
 Ajokorttiluokka:

24.12.1990 Oulussa
 Avoliitossa
 AbeC

Koulutus

Oulun seudun ammattiopisto,
 Kontinkankaan yksikkö

Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto
 Lähihoitaja, ensihoidon koulutusohjelma
 1.8.2007–31.5.2010

Työkokemus

Mallilan Sairaankuljetus Oy

Sairaankuljettajan sijainen
 1.6.- 31.6.2010
 Sairaankuljetusyksikössä toimiminen

Oulu-Koillismaan pelastuslaitos

Työssäoppija 1.3.–15.5.2010
 Sairaankuljetusyksikössä toimiminen

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
 Oulun seudun yhteispäivystys

Työssäoppija 22.9.–22.12.2009
 Ensihoidon tehtäviä päivystyspoliklinikalla

Oulun kaupunki, Hiiroksen vanhainkoti

Kesätyöntekijä 1.6.-31.7.2009
 Vanhusten hoito ja avustaminen

Oulun kaupunki, Hiiroksen vanhainkoti

Työssäoppija 5.2.–5.4.2009
 Vanhusten hoito ja avustaminen

K-Citymarket Raksila

Myyjä 10.6.-8.8.2008
 Myyntitehtävät ja asiakaspalvelu

Kielitaito

Suomi
 Englanti
 Ruotsi

äidinkieli
 hyvä suullinen, tyydyttävä kirjallinen
 tyydyttävä suullinen ja kirjallinen

TE-TOIMISTO

Työnhakijaksi ilmoittautuminen

Jos sinulla ei ole työtä tiedossa heti valmistumisen jälkeen tai aloitat osa-aikatyön, ilmoittaudu työnhakijaksi mahdollisimman aikaisin verkkolomakkeella www.mol.fi -sivulta ja toimi ilmoittautumisen yhteydessä saamiesi ohjeiden mukaan. Tällöin varmistat oikeutesi työttömyysetuuteen ensimmäisestä työttömyyspäivästä lähtien, mikäli siihen ei muutoin ole estettä (esim. muut opinnot, yrittäjäys).

Tutustu www.mol.fi -sivuilla olevaan työnhakuinfoon ja kuittaa se ohjeiden mukaisesti; suositeltavaa on tehdä myös oma esittely CV-nettiin.

Kun tulet käymään, ota mukaan työ- ja koulutodistukset sekä muut työnhakuun vaikuttavat asiakirjat (esim. hygieniapassi, työturvallisuuskortti). Sinulle laaditaan työllistymissuunnitelma ja työttömyysturvaksi laitetaan vireille.

Muualla kuin Lappeenrannassa tai Imatralla asioivat varmistavat ohjeet omasta toimistostaan. Toimistojen yhteystiedot ja aukioloajat www.mol.fi – työ- ja elinkeinotoimistot.

www.mol.fi Sähköinen asiointi

Suorakanava, jolla voit ilmoittaa työnhaussasi tapahtuneista muutoksista ja paljon muuta.

Työlinja puh. 010 19 4904

Tietoa työpaikoista sekä työ- ja elinkeinotoimiston palveluista.

Sanssi-kortti

www.sanssi.fi

Sanssi-kortilla työnantajasi saa tukea palkkakustannuksiin, ja sinä saat työehtosopimuksen mukaisen palkan. Sanssi-kortilla työnantaja saa siis motivoituneen työntekijän lisäksi puhdasta rahaa.

Tukea voidaan myöntää työsopimussuhteessa tehtävään työhön tai oppisopimuskoulutukseen. Tuleva työnantajasi voi olla kunta, yritys tai muu työnantaja, kuten järjestö, yhdistys, säätiö ja sosiaalinen yritys, mutta ei valtio.

Saadaksesi Sanssi-kortin ota yhteyttä **TE-toimistoon. Muista, että Sanssi voi auttaa sinua löytämään töitä, mutta ei korvaa omaa aktiivisuutta.**

Työhön oman työssäkäyntialueen ulkopuolelle

Liikkuvuus- ja matka-avustusten myöntäminen edellyttää rekisteröitymistä työnhakijaksi. Avustuksia tulee hakea ennen haastatteluun/työhön menoa.

Vinkkejä työnhakuun:

Ole aktiivinen

Omalla aktiivisuudellasi pystyt huomattavasti vaikuttamaan siihen, miten pian työllistyt. Lähetä avoimia hakemuksia Sinua kiinnostaviin yrityksiin. Älä jää odottelemaan avoimia työpaikkoja.

Varo liian kapea-alaista hakua. Ensimmäinen työpaikka on tärkeä, ei niinkään se, vastaako se koulutustasi. Seuraava työpaikka on paljon helpompi hankkia, kun on jo töissä.

Jos työpaikkaa ei ala löytyä, kannattaa mennä harjoittelun kautta näyttämään työnantajalle oma osaaminen.

- Työnhaku tehtävä aina henkilökohtaisesti, ei äidin tai kavereiden kanssa.
- Omien vahvuuksien esittäminen on heikkoa nuorilla.
  - Harrastukset
  - Kielitaito ja -taso
  - Erityistaidot, mitä tahansa
  - Säilytettävä kuitenkin realismi, pystyttävä näyttämään tarvittaessa toteen.
- Harjoiteltava hakucaseja, netistä löytyy runsaasti harjoitteita.
- Osattava ”lukea” hakuilmoituksia. Viralliseen ilmoitukseen virallinen hakemus ja rentoon ilmoitukseen rento hakemus.
- Ennen haastatteluja otettava selvää yrityksestä (koska sitä kuitenkin kysytään)
- Erilaisista valmiuksista selvitys
  - Esim ATK, millä tasolla osaa, mitä ohjelmia käyttänyt jne.
- Habitus kuntoon ennen haastatteluja (ulkoinen olemus).
- CV, vakiomuoto löytyy netistä. Usein halutaan valokuva mukaan.
- Muistettava, että todistukset on aina esitettävä.
- Kannattaa tutustua MOL/ ajankohtaista sivustoon
- Useiden työnantajien sivustoilla on työnhakuohjeita.
- Kannattaa selvittää onko menossa projekteja työllistymisen tukemiseksi.
- Työnhakuharjoitteiden videointi, antaa selkeän kuvan omasta esiintymistyylisestä ja mahdollisista virheistä.
- Käytä asiallista sähköpostiosoitetta (ei esim. sepe.sapelihammas@luukku.com)
- Muistathan, että työnantaja voi tarkistaa nettihistorias

VAPAAEHTOISTYÖ

Jos et heti työllisty, niin kannattaa miettiä voisiko vapaaehtoistyössä saada työkokemusta.

Vapaaehtoistyötä kotimaassa

*Nais- ja tyttötyötä mm. Tikkurilan Tonttulassa, Vantaan Naisresurssikeskus www.nicehearts.com

*seurakunnissa www.evl.fi

*lapsi- ja nuorisotyötä www.asemanlapset.fi

*mm. vanhustyötä www.helsinkimissio.fi

*Kymenlaaksossa www.rateva.fi

*Suomen Punainen Risti www.redcross.fi

Vapaaehtoistyötä ulkomailla

*Allianssin Nuorisovaihto www.alli.fi

*www.ekomatkaajat.fi

*Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus, www.cimo.fi

*Kansainvälinen vapaaehtoistyö ry (KVT), www.kvtfinland.org

*www.unicef.fi/vapaaehtoistyo

*www.nettinappi.fi

*www.maailmalle.net

*www.workandtravel.com

Onnea elämän uran etsintään!

**TULEVAISUUS
HOPS**

pvm

nimi

Omat tavoitteet tulevaisuuden suhteen (lähi- ja pitemmän ajan tavoitteet)

Vahvuudet

Kehittämisaalueet

Jatko-opiskelu (mitä, missä, milloin, pääsyvaatimukset), vähintään 3 vaihtoehtoa

Työnhaku (konkreettiset toimenpiteet, mitä olet tehnyt ja mitä teet)

Työelämän valttikortteja

Työelämässä arvostetaan koulutuksen ja kokemuksen ohella myös henkilökohtaisia ominaisuuksia. Osa niistä on myötäsyttyisiä, ihmisen luonteeseen ja persoonallisuuteen kuuluvia. Iän ja kokemuksen myötä ihminen muuttuu, ja omia luonteenpiirteitään ja ominaisuuksiaan voi myös kehittää. Opit seuraamalla muiden ihmisten toimintaa ja käytöstä. Voit myös harjoitella uusia toimintatapoja mielikuvien avulla tai käytännössä.

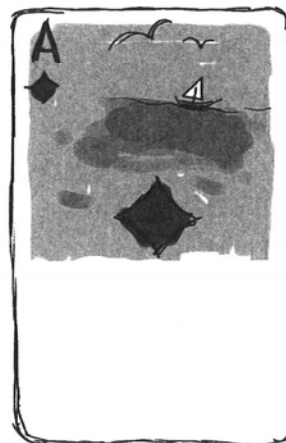
Tutustu alla olevaan luetteloon, johon on koottu aakkosjärjestyksessä työelämän arvostamia luonteenpiirteitä ja ominaisuuksia.

1. Pohdi, mitkä ovat sinun vahvoja ominaisuuksiasi. Kirjoita viereisen sivun kuvakortteihin, mitkä ominaisuudet ja piirteet ovat sinun valttikorttejas. Kirjoita valttikorttien alaosaan, miten ylläpidät ja kehität vahvoja ominaisuuksiasi. Voit kirjoittaa jokerikorttiin myös sellaisen vahvuutesi tai ominaisuutesi, jota luettelossa ei mainita.

Ominaisuus	Kuvaus
Ahkera	Hoidan ripeästi ja keskittyneesti saamani tehtävät.
Ammattitaitoinen	Teen työni niin hyvin, että voin olla siitä ylpeä. Olen laatutietoinen, en hosu enkä hutilo.
Analyttinen	Hahmotan kokonaisuuksia, joihin yksityiskohdat liittyvät. Tunnistan syy- ja seuraussuhteita.
Avoin	Ilmaisen oman mielipiteeni kiertelemättä ja kuuntelen muita.
Havainnoiva	Katson ympärilläni ja käytän aistieni lisäksi mielikuvitustani.
Itsetuntoinen	Luotan itseeni ja kykenen hoitamaan työni itsenäisesti. Tunnen vahvuuteni ja kehitystarpeeni.
Innovatiivinen	Olen ennakkoluuloton. Ideoin ja etsin uusia ratkaisuja.
Joustava	Sopeudun erilaisiin tilanteisiin ja muutoksiin.
Kansainvälinen	Suhtaudun myönteisesti eri kulttuureihin ja haluan ymmärtää erilaisia ajattelu- ja toimintatapoja.
Kehittyvä	Haluan kehittyä ja oppia uutta. Minulla on tarmoa, kunnianhimoa, tekemisen iloa ja hinkua.
Kielitaitoinen	Osaan englantia hyvin ja olen valmis oppimaan ja puhumaan myös muita kieliä.
Kommunikoiva	Haluan ilmaista ajatuksiani ja ideoitani ja pyrin vuorovaikutukseen toisten ihmisten kanssa.
Liikkuva	Olen valmis matkustamaan ja tarvittaessa siirtymään toiselle paikkakunnalle tai toiseen maahan.
Muutoshaluinen	Näen, mitä tulevaisuus voi tuoda tullessaan ja olen valmis muutoksiin.
Nöyrä	En luule itsestäni liikoja. Ymmärrän, että minulla on vielä paljon opittavaa.
Paineensietoinen	Kestän epävarmuutta ja kykenen toimimaan paineen alla.
Pitkäjänteinen	Suunnittelen työtäni ja ajankäyttöäni. Teen työni valmiiksi, vaikka kohtaisin vastoinkäymisiäkin.
Positiivinen	Suhtaudun työhöni ja ympärilläni oleviin ihmisiin myönteisesti ja kannustavasti.
Realistinen	Pystyn vaihtamaan mielipidettäni, jos jokin toinen ratkaisu osoittautuu paremmaksi.
Sinnikäs	Olen valmis perustelevaan mielipiteeni ja puolustamaan ideaani.
Sitoutuva	Olen valmis panostamaan työhöni. Koen työni tärkeäksi.
Soveltamiskykyinen	Osaan löytää tilanteeseen sopivia ratkaisuja aiempia kokemuksia ja tietoja soveltaen.
Tiedonjanoinen	Seuraan aikaani. Haluan ja osaan etsiä uutta tietoa eri lähteistä kriittisesti arvioiden.
Vastuuntuntoinen	Ajattelen, mitä lupaan ja pidän lupaukseni. Vastaan itse teoistani.
Yhteistyökykyinen	Tulen toimeen erilaisten ihmisten kanssa ja osaan kuunnella, mitä muut sanovat.

2. Kirjoita sen jälkeen kuvattomiin kortteihin luettelossa mainittuja piirteitä ja ominaisuuksia, jotka eivät vielä ole vahvuuksiasi, mutta joissa sinun mielestäsi pitäisi kehittää itseäsi. Kirjoita korttien alaosaan, miten kehittäisit noita ominaisuuksia.

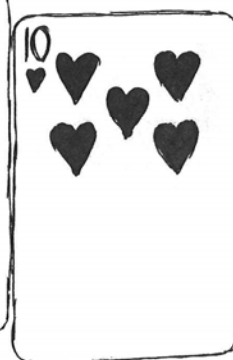
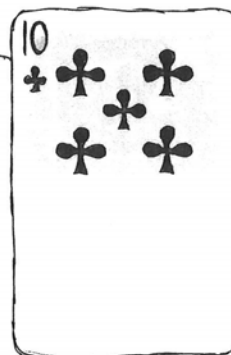
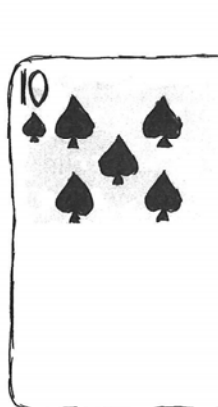
Vahvuuteni, valttikorttini, hyvät ominaisuuteni

Jokerikorttini, erityisen hyvät ominaisuuteni

Heikommat korttini, kehitettävät ominaisuuteni ja piirteeni

Suomen koulutusjärjestelmä

